

Sayın Rektör, Değerli Katılımcılar, Değerli Meslekdaşlarım,

Yöneylem Araştırması ve Endüstri Mühendisliği 30. Ulusal Kongresine hoş geldiniz. 30. Kongreyi Sabancı Üniversitesi Yerleşkesinde düzenliyor olmaktan da onur ve gurur duyuyoruz.

30. Kongresini yapıyor olmak bir meslek dalı için önemli bir aşamadır ve takdir edilmesi gerekir. Endüstri mühendisliğinin Türkiye’de 1970lerde İTÜ ile başlayan ve ODTÜ ve Boğaziçi Üniversitesi ile devam eden ve sonrasında görece süratle gelişen hikâyesinin en azından bugüne kadar olan bölümüne bir başarı öyküsüdür diyebiliriz. Endüstri mühendisliğinin bu başarısında bu meslek dalını seçen öğrencilerin üst düzey kalitesi en önemli rolü oynamıştır diyebilirim. Bu öğrenciler yurtdışında üst düzey üniversitelerde yüksek lisans ve doktora programlarına kabul edilmiş ve başarılı olmuşlardır. Bunların bir bölümü yine yurtdışında iş yaşamında ve akademik yaşamda başarılarını sürdürmektedir. Ülkemize dönenler de benzer şekilde iş yaşamında ve akademik yaşamda başarılarını sürdürmekte ve önemli katkılarda bulunmaktadır. Bütün bunlar görece kısa bir sürede gerçekleşmiş, endüstri mühendisliği bu kısa sürede kaliteli bir insangücü kaynağını sıfırdan yaratabilmiştir. Bu elbette övünülecek ancak sürdürülebilmesi için sahip çıkılması ve korunması gereken bir başarıdır.

Kendi çalışmalarımız nedeni ile yakından takip ettiğimiz gibi özellikle akademik yaşamda bizim alanımızda yurtdışında çok güçlü bir Türk akademisyen grubu vardır. Bu güçlü diasporadan henüz tam anlamı ile yararlandığımızı söyleyemem. Bu Kongreye katılımlarını sağlamak için çabalarımız oldu ama bu çabalarımız da doğrusu kısıtlı kaldı. Daha sistematik ve kurumsal temelli çabalara gerek vardır. Belki Yöneylem Araştırması Derneği bu alanda katkı sunmayı düşünebilir.

Ülkemizde 1970lerin başından itibaren geçen seneler içinde yöneylem araştırmasının ayrı bir bilim/meslek dalı olma niteliğinden uzaklaşarak endüstri mühendisliği bilim/meslek dalının bir parçası haline doğru evrildiğini görüyoruz; adeta endüstri mühendisliğinin bir araç kutusu gibi değerlendirildiğini söylemek abartmak olmaz sanırım. Ülkemizdeki ortamı bu çerçeveden değerlendirdiğimizde, karar hiyerarşisinin nispeten alt katmanlarındaki problemlere uygulanan matematiksel programlama yöntemlerinin öne çıktığını; yöneylem araştırmasının karmaşık problemleri çözme boyutunun geriye çekildiğini gözlütüyoruz. Halbuki yöneylem araştırmasının “*policy analysis*” amaçlı kullanımı karar hiyerarşisinin nispeten üst katmanlarındaki problemlerin irdelenmesine önemli katkıda bulunabilecektir. Bu şekilde baktığımızda, yöneylem araştırmasını ülkemizde son dönemlerde daha öne çıkan düşünce kuruluşlarının metodolojik altyapısını oluşturacak ana bilimsel unsurlardan birisi olarak görebiliriz. Sosyo-ekonomik, sosyo-politik boyutlar içeren karmaşık problemlerin bir yumağı olarak nitelendirebileceğimiz sürdürülebilirlik, sağlık, ulaşım, enerji

gibi alanların sorunlarını daha iyi tanıyabilmek amacı ile Kongremizde bu alanlarda paneller düzenledik.

Endüstri mühendisliği eğitimini ve mesleğini önümüzdeki yıllarda çok derinden etkileyecek bir süreç içindeyiz. Bugün önemli bir bölümü son yıllarda açılmış 77 Endüstri Mühendisliği Bölümü var ülkemizde –ki sayılarının 77de durmayacağını varsayabiliriz-. Halen bunların önemli bir kısmı öğrenci kabul ediyor. Lisans programlarına kabul edilen öğrenci sayısındaki artışın öğrencilerin ortalama kalite düzeyini olumsuz etkileyeceğini öngörebiliriz. Yakın gelecekte bütün bu 77 Bölümün tümü öğrenci mezun etmeye başladığında yılda rahatlıkla 5000 dolayında mezundan bahsedebiliriz. Bunun sonucunda mezunların kalitesi düşebileceği gibi, endüstri mühendisliği mezunlarının ortalama piyasa değerleri ve istihdam olanakları görece azalabilecektir de.

Ülkemizde endüstri mühendisliği eğitiminin önemli sorunlarla karşı karşıya olduğunu söyleyebiliriz. Gerçekçi bir kaynak planlamasına dayanmayan bu büyümenin yarattığı sorunların üstesinden gelebilmek için endüstri mühendisliği bölümlerinin sıkı bir işbirliği içine girmesinin gerektiği kanısındayım. Gelişen eğitim teknolojilerinden de yararlanabilmeliyiz. Bu düşüncelerle Bölüm Başkanları toplantısının ana gündem maddesini eğitim olarak belirledik. Kongre programında birisi özel oturum olmak üzere üç adet endüstri mühendisliği eğitimi oturumumuz var. Bahsettiğim konulara değinmeye çalışacağız.

Açılış Panelimizin teması “Değişen Dünya ve Yeni Yönelimler”. Yöneylem araştırması ve endüstri mühendisliği meslek dallarının derinliğini ve topluma katkısını artırarak yaygınlaşması ve gelişmesinin bir gereği de hızla değişmekte olan dünyamızdaki değişimlere ve yönelimlere doğru tanı koyabilmemiz ve gelişme yönelimlerimizi bu yönde sürdürebilmemizdir. Eğitim ve bilgi üretme faaliyetleri bütününün ekonominin diğer sektörleri ile aynı dinamiklerden etkilendiğini gözden kaçırmamamız gerek.

Dünyada Ar-Ge faaliyetlerinin artışı ve ekonomik gelişmenin sürükleyici bir faktörü haline gelmesi üniversiteleri de Ar-Ge faaliyetlerini artırmaya zorlamaktadır. Hepimiz gayet iyi biliyoruz ki Ar-Ge'nin ana unsuru kaliteli insan gücüdür. Bütün bu zorlayıcı unsurların da etkisi ile araştırmanın artık lisans düzeyine inmeye başladığını görüyoruz. Bu çerçevede YAEM Kongrelerinde yer alan Öğrenci Proje Yarışması daha da anlamlı olmaktadır. Tüm endüstri mühendisliği lisans programlarının son yılı veya döneminde yapılan ve genellikle “Bitirme Projesi” olarak nitelendirilen projeler lisans düzeyinde araştırmanın önemli bir ögesidir. Bitirme Projeleri ile kısıtlanmayan ve lisans düzeyindeki öğrencilerin tüm projelerine açık olan Öğrenci Proje Yarışması'na bu yıl 36 proje grubu başvurdu. Lisans

düzeyindeki araştırmaların Öğrenci Proje Yarışması'nda yer alması da bildiri olarak YAEM 2010 programında yer almalarını teşvik ettik.

YAEM Kongreleri özellikle akademisyenleri bir araya getirme ve bir iletişim platformu oluşturma işlevini fazlasıyla yerine getirmiştir. Son yıllarda verilmeye başlanan YAD Uygulama Ödülü ve iş dünyasından sunumların sayısının artırılması yönündeki çabalar ile iş dünyasının da YAEM Kongrelerine ilgisinin arttığı görüyoruz. YAEM 2010'da da buna özel gayret gösterdik. Bunun olumlu sonuçlarını elinizdeki Bildiri Özetleri Kitabı'ndan da görebilirsiniz. Bu yıl, YAD Uygulama Ödülü'ne başvuran 6 kuruluşun dışında ayrıca birçok sanayi ve hizmet kuruluşumuzda gerçekleştirilmiş olan ve bazıları bizzat bu kuruluş mensuplarıca sunulacak olan çok sayıda uygulama bildirisi bulunmaktadır.

YAEM 2010'da 137 oturumda 470 dolayında bildiri sunulacaktır. İki Genel Oturum ve 5 tane de Tutorial - Eğitim Oturumumuz olacaktır. Bu oturumlarla katılımcıların günceli yansıtan toplu bilgiye ulaşmalarını amaçladık.

Sosyal program üzerinde durmak istemiyorum – hepinizin sosyal programı çok yakından değerlendirdiğini tahmin ediyorum.

YAEM 2010'nun düzenlenmesinde Program ve Düzenleme Kurullarımız, öğrencilerimiz ve organizasyon şirketi tam bir ekip ruhu ile çalıştı ve çalışmaya da devam ediyor. Kendilerine huzurunuzda teşekkür etmek isterim. Sponsorlarımıza ve destekleyen kuruluş olarak TÜBİTAK'a da teşekkür ederim. Umarım sizlerle birlikte sorunsuz bir 3 gün geçiririz. Ufak tefek hatalarımız olursa da Mimar Sinan'ın ifadesi ile "hatalarımıza insaf ile bakacağınızı" umarım.

Verimli ve hep birlikte iyi vakit geçirdiğimiz bir Kongre diliyor, saygılar sunuyorum.